

Nr 148.

Av herr Lithander m. fl., om höjning av vissa industritullar.

Vid upprepade tillfällen under de sistförflutna åren har riksdagens uppmärksamhet blivit fäst på den för våra huvudnäringar — jordbruket och industrien — betydelsefulla tullfrågan. Såsom känt har emellertid riksdagen hittills icke ansett sig kunna genom bifall till de gjorda framställningarna om förhöjda tullsatser bringa hjälp åt det hårt prövade näringslivet. Det har ansetts, att de svårigheter, som förelegat, varit ofrånkomliga konsekvenser av den omgestaltning, som näringslivet måst underkasta sig vid övergången från världskriget till fredliga förhållanden, och att ett ökat tullskydd ej kunde förhjälpa näringslivet ur den iråkade svåra situationen. Man har sålunda hänvisat jordbruket och industrien att med egna krafter kämpa sig fram förbi den mångfald svårigheter, som hopat sig. Under de gångna åren har näringslivet också på skilda vägar sökt anpassa sig efter de nya förhållandena, och man torde tryggt kunna påstå, att intet medel härvid lämnats oförsökt, vilket varit av karaktär att kunna nedpressa produktionskostnaderna och förskaffa näringslivet den behövliga konkurrenskraften. Under de senaste båda åren — särskilt gäller detta 1922 — har också en ljusning i läget kunnat konstateras. Härtill har givetvis bidragit det förhållandet, att lågkonjunkturen kommit in på lugnare banor. Dess verkningar äro icke längre av den häftiga art, som under första krisåren var fallet. Den inträdda förbättringen har, vad beträffar industrien, förnämligast visat sig däri, att driftsinskränkningarna i rätt avsevärd omfattning upphört, och att som följd härav arbetslösheten så småningom minskats. Det vore emellertid felaktigt förmoda, att på grund härav all fara nu vore överstånden. Huvuddelen av vår industri arbetar fortfarande under tryckta förhållanden. Avsättningen är långt ifrån normal, och de försäljningspriser, som erhållas för produkterna, täcka inom många industrier ej produktionskostnaderna; i varje fall lämna de föga eller ingen vinst. Uppenbart torde vara att en dylik situation i längden är ohållbar. Att industrien hittills lyckats genomkämpa svårigheterna har naturligtvis haft sin grund däri, att dess ekonomiska ställning vid krisens början var jämförelsevis stark. Krafterna äro emellertid nu uttömda, och industrien befinner sig i ett tillstånd av ytterlig utmattning. Enligt vår uppfattning

är det för den skull icke längre för industrien möjligt, att endast med egna krafter fortsätta kampen, i all synnerhet som under senare delen av 1923 tecken börjat framträda, som synas oss ge vid handen, att en övermäktig utländsk konkurrens åter börjar göra sig gällande på vår hemmamarknad. Vi hava ansett oss böra påkalla uppmärksamheten härå, för att riksdagen må bliva i tillfälle bedöma, huruvida icke tiden nu är inne att medgiva industrien den reglering av tullarna, som den hittills blivit förvägrad.

I efterföljande tabell, som är hämtad från Kommersiella Meddelanden och omfattar de viktigare varuslagen, har en omräkning av importens värde för åren 1922 och 1923 ägt rum till 1913 års medelvärden. Man erhåller då följande procenttal.

	Införsel	
	1922	1923
	Procent av 1913	Procent av 1913
Januari	83,0	103,8
Februari	52,5	104,9
Mars	108,1	120,8
April	91,7	108,1
Maj	74,7	98,3
Juni	92,3	115,3
Juli	75,3	125,7
Augusti	95,9	130,6
September	98,6	133,6
Oktober	91,9	129,4
November	106,5	134,6
December	129,5	129,3
	91,2	119,5

Av tabellen framgår att importen under år 1923 kraftigt ökats i förhållande till 1922, och att den 1923 uppgått till den höga siffran 120 % av 1913 års import. Härvid måste dessutom uppmärksammas, att 1923 varit ett år med minskad konsumtion i förhållande till högkonjunkturåret 1913, och att således importens tryck på industrien under 1923 varit vida större, än som angives av ovannämnda siffra.

Totalimportvärdet under januari—november månader föregående år översteg motsvarande värde för år 1922 med icke mindre än 180 miljoner kronor, oaktat priserna år 1922 voro högre än under år 1923. Då totala exportvärdet år 1923 torde komma att något understiga 1922 års, föreligger ett importöverskott för år 1923, vilket betydligt överstiger 200 miljoner kronor.

Med avseende å importen för år 1923 har vid olika tillfällen framförts den uppfattningen, att det endast skulle varit ökad råvaruimport, som förorsakat de höga importsiffrorna, och att dessa följaktligen endast skulle

peka på ett glädjande uppsving för industrien. Det är visserligen riktigt, att råvaruimporten ökats, men samtidigt har även en mycket kraftig stegring ägt rum i importsiffrorna för ett stort antal hel- och halvfabrikat. Då fullständiga kvantitetssiffror för importen av olika varuslag för år 1923 ännu icke föreligga, kan någon exakt utredning i detta avseende ej nu presteras. Av närslutna bilaga framgår emellertid att importkvantiteterna av vissa viktigare hel- och halvfabrikat under år 1923 undergått en avsevärd höjning i jämförelse med åren 1913, 1919, 1921 och 1922, och att de närma sig samt i vissa fall överstiga införseln under rekordimportåret 1920.

Bland de skäl, som tidigare anförts emot tullförhöjningar, har varit, att den sittande tull- och traktatkommittén haft hela vår tulltaxa under omprövning, och har man hållit före, att resultatet av denna utredning borde avvaktas, innan några omfattande åtgärder i avseende å tullsatsernas reglering vidtoges. Enligt vad vi inhämtat, kommer det yttrande, som från kommitténs sida inom närmaste tiden är att förvänta, endast att innehålla en principdiskussion i tullfrågan, och har kommittén sålunda icke för avsikt att ingå på de olika industriernas tullsatser. Huruvida man senare kommer att inlåta sig även på denna fråga, torde väl f. n. icke kunna med bestämdhet avgöras. I varje fall kan med visshet förutsättas, att en dylik utredning icke kan föreligga inom de närmaste åren. Att även nu förebringa detta skäl emot tullregleringar, torde följaktligen icke kunna komma i fråga. — Tidigare har man även ansett, att en ökning av tullsatserna skulle i vidsträckt omfattning motarbeta det pågående prisfallet, vilket icke minst ur industriens synpunkt vore nödvändigt, för att den skulle kunna nedbringa sina produktionskostnader och därmed återvinna sin konkurrenskraft. Numera torde man emellertid allmänt vara av den åsikten, att deflationen gått alltför kraftigt och hastigt fram över vårt näringsliv, och att i varje fall en ytterligare sänkning av prisnivån skulle för vårt land vara till stor skada. Prisinivån har ju också sedan rätt lång tid tillbaka hållit sig relativt stabil.

Den nuvarande stabiliteten i prisleghållandena synes oss vara ett mycket starkt skäl för att nu äntligen söka så nära som möjligt återställa tullsatserna till den effektivitet, de f. n. skulle hava haft, därest en försämring av penningvärdet ej inträffat. Ty liksom förut anse vi en tullförhöjning i egentlig mening icke böra f. n. komma i fråga, utan åsyfta vi endast en reglering av viktullarna i enlighet med den förändring, prisnivån sedan 1913 undergått, och som redan automatiskt kommit värdetullarna till del. De av kommerskollegium och Svensk Finanstidning uträknade indextalen för grosshandelspriserna hava under de senaste månaderna hållit sig mellan 150 och 160 % av prisnivån 1913, varför vi ansett en förhöjning av tullsatserna med 50 % vara lämplig.

Givet är, att den av oss sålunda föreslagna regleringen ej i varje fall skulle förhjälpa industrien ur dess nuvarande svårigheter. Vi äro emel-

lertid förvissade om, att tullregleringen skulle vara de därav berörda industrigrenarna till verklig hjälp i det arbete, som även fortsättningsvis måste från deras sida nedläggas för utjämnandet av den i förhållande till utlandets industri alltfjämt förefintliga skillnaden i produktionskostnaderna.

Vid avgörande av vilka varuslag, som skulle bli föremål för den nu begärda justeringen i tullsatserna, hava vi funnit, att flertalet av de industrigrupper, för vilka i Kungl. Maj:ts proposition nr 356 till 1921 års riksdag höjda tullsatser föreslogos, fortfarande äro i behov av sådan ändring. Härvid har givetvis en del varuslag måst medtagas, vilka egentligen ej äro föremål för någon avsevärdare import, men ifråga om vilka en tulljustering måste vidtagas på grund av att halvfabrikatet för ifrågavarande tillverkningar ansetts böra komma i åtnjutande härav. Vi hava dessutom medtagit några varuslag, som ej återfinnas i propositionen, men vilka f. n. äro föremål för stor import.

De varor, som sålunda enligt vår mening i första hand böra komma ifråga vid den här föreslagna tullregleringen, äro hänförliga till nedanstående tulltaxerubriker:

Trävaror m. m.: nr 251—256, 259—262, 277;

Papper och tryckalster m. m.: nr 309—313, 318, 319, 320—322;

Spånadsämnen ur djur- och växtriket samt därav framställda varor: nr 377—393, 396—408, 410, 412, 415, 416, 421—424, 426, 427, 429, 430, 432—435, 437, 438, 440, 441, 443, 446—448, 450, 454—467, 469, 471—473, 477—494, 499, 501, 502, 506—542, 544—546, 548, 550, 551, 554, 557—560, 565, 567, 570, 571, 573, 575—577, 587, 588, 590—604, 611—612, 617—620, 622, 623;

Lervaror: nr 664, 667—676;

Glas och glasvaror: nr 682—686, 692, 694—698, 702—705;

Metaller: nr 715—718, 720, 722, 724, 726—736, 738, 739, 742 b, 743—745, 747—766 768, 774—788, 790—810, 812—827, 829—836, 839—846, 848—851, 857, 860—868, 871, 875—896 med därvid fogad anmärkning, 898—903, 905—911, 913—920, 922—931, 935—938, 941—945, 948—952, 961—963;

Maskiner, apparater, fartyg och fordon: nr 979—991, 993—1001, 1003, 1005—1016, 1018—1028, 1035—1046, 1052—1064, 1067, 1071, 1073—1081, 1090—1092, 1094—1097.

Varor, ej annorstädes upptagna: nr 1270 och 1271 med därvid fogad anmärkning 1 samt 1280—1284.

Här ovan har icke medtagits några tulltaxerubriker, som omfatta jordbrukets produkter, enär vi hava oss bekant, att särskilda förslag härom komma att underställas riksdagens prövning.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen ville besluta, att tullsatserna för ovan uppräknade och eventuellt andra varuslag måtte fr. o. m. dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, förhöjas med 50 %, dock att, i de fall då på grund av de s. k. lyxtullarnas införande, förhöjningar i tullsatserna vidtagits ifråga om vissa av ovannämnda tulltaxerubriker, den av oss begärda tullregleringen endast skall utgöra 50 % å den tullsats, som gällde före lyxtullarnas införande.

Stockholm den 21 januari 1924.

Edvard Lithander.

Nils Winkler.

Edvin Leffler.

Gust. Ad. Gustafsson.

Arvid Lindman.

C. Lindsköj.

G. A. Björkman.

Nils Holmström.

J. Fjellman.

Erik Laurén.

Harry Weibull.

A. P. Gustafsson.

Carl Arv. Andersson.

David Norman.

Richard Hermelin.

H. Kinnanson.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Uppgift

ang. importen till Sverige av vissa viktigare varuslag under åren 1913, 1920, 1921, 1922 och 1923. (Enligt den s. k. månadsstatistiken.)

Varuslag	Kvantitet	1913	1920	1921	1922	1923
<i>Textilindustriens alster.</i>						
Tågvirke o. linor	ton	138	797	211	206	343
Bomullsvävnader	»	1 905	9 525	1 562	3 299	4 023
Yllevävnader	»	863	4 278	598	1 177	1 795
Bomulls- och ylletrikåvaror...	»	290	1 431	622	927	1 088
Bomullsband	»	89	106	65	98	105
Vattentäta vävnader (ej kautschucks-)	»	540	1 138	288	652	961
Linoleummattor	»	2 548	6 788	3 462	4 469	6 144
Mattor av kokostågor	»	211	432	150	308	458
<i>Konfektionsindustrien.</i>						
Kläder av bomullsvävnad	»	70	284	126	179	267
» » yllevävnad	»	56	214	337	390	487
<i>Glas och porslinsvaror.</i>						
Fönsterglas	»	1 548	5 096	3 105	2 755	3 675
Arb. av äkta porslin	»	335	1 699	865	772	1 379
» » oäkta	»	1 330	1 766	635	674	1 103
Hushålls- och prydnadsglas...	»	269	563	380	416	370
<i>Järn- och järnmanufaktur.</i>						
Balk-, hörn- och annat varmvalsat järn	»	49 630	66 631	33 731	41 782	60 698
Järnplåt	»	16 941	48 720	24 334	14 381	39 749
Kallvalsat och kalldraget järn i stänger etc.	»	954	2 128	1 198	690	1 493
Linor av järntråd	»	461	973	781	458	695
Rör, valsade eller dragna	»	10 431	13 481	6 599	12 209	13 872
Plåt- och bleckvaror	»	1 796	5 616	3 791	5 413	3 983
Radiatorer, spisar, ugnar etc.	»	3 144	2 554	2 239	3 215	4 245
<i>Maskiner m. m.</i>						
Sy- och stickmaskiner	1 000 kr.	1 793	4 541	2 453	1 974	3 479
Lantbruksmaskiner	1 000 »	1 979	9 343	4 184	948	2 809
<i>Vissa övriga viktigare importvaror.</i>						
Pianon o. flyglar	st.	533	5 629	3 471	3 549	4 047
Möbler	ton	66	464	350	368	262
Glödlampor	»	85	263	180	246	209
Säckar	»	506	2 714	2 355	1 413	1 951